

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De remedijs gule que sunt sex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

De peccato

enta est. sed consuetudo multa necessa-
ria facit: Ideo dicitur **Eccl. 29.** Initium
vite hominis est panis et aqua. Ergo at-
tendendum est ad sumendum alimenta. sicut
ad medicamenta. **Aug. 7. p. p. fess.** Hoc
me docuisti domine: ut quemadmodum ad me-
dicamenta: sic ad alimenta sumpturus
accedam. Et quod nunquam accedat propter facie-
tatem: sed semper se retrahat circa appetita
et non sinat pretere concupiscentiam et delecta-
tionem nature: sed potius consideret quan-
tum necessitati sufficiat et ibi sistat. Sed
quia difficile est fruire: ideo frena guttu-
ris sunt temperate retinenda. **Aug. 7. p. p. fess.**
Et quis est domine qui non rapiatur
aliqui extra metas necessitatis. quis est
ille magnus et glorificet nomen tuum.

Tertio occultat se sub appetitu cibo-
rum abiectione: cum immoderate appetunt
et sumunt. **Bregonius in moral.** Neque
enim abusus: sed appetitus in vitio est. Unde
et lautiores cibos plerumque sine culpa sum-
imus: et abiectiones non sine reatu con-
scientie degustamus: hinc est quod esau per
lenticulam premarum perdidit. Et helias in he-
remo carnes comedendo meritis virtutem
fauit. Primus homo etiam temptatus fuit
non de vino sed de pomis. Sic qui nimium
appetitum habet ad grossa cibaria. ex hoc
quandoque non credunt se peccare. cum tamen
homines etiam quandoque in grossis cibariis
delinquant. Unde **Hermasus** dicitur
dicit quod immoderata concupiscentia eden-
di vel bibendi potest esse tam in pretiosis ciba-
riis quam in vilibus. sed quod aliquis in cibo ni-
mium delectetur: vel nimis cibum cupiat.
sicut esau lenticulam. de qua habet.
Gen. 25. Da mihi de hac coctione ruffa
alioquin moriar. **Nota** quod ad obscurum
quod homo in auiditate sumendi cibum
semper teneatur in freno rationis: tam in
cibus delectabilibus: quam etiam in grossis
duo requirunt. Primo quod homo semper
sequatur rationis ductum et non edacita-
tis appetitum: ut dicat euz apostolo ad
philippen. **4.** Scio saturari et esurire: scio

abundare et penuriam pati. Sic scio quod
non sumat cibum secundum appetitum: sed secundum
mensurationem rationis. Secundum est quod ho-
mo semper de donis sibi diuinitus con-
cessis nihil sibi ascribat. sed totum deo
attribuat. et omnia que sumit quasi a manu dei
se sumere cognoscat: sic recipiat. sic pauper
hospitali cum gratiarum actione recipit ci-
bum sibi misericorditer porrigentis quo
nutritur. Et semper mentem per gratiarum
actionem ad deum eleuet sic quod nunquam
cibus horum delectationi appetitum immer-
gat. hec faciens reatum vitabit: et meri-
tum cumulabit.

Remedia gule sunt sex.

Requiritur de remediis commu-
nibus contra gulam et ebrietatem
Quorum primum est meditatio mor-
tis. Unde **Augustinus** in libro exhorta-
tionum. Nihil sic reuocat a peccato quam
frequens mortis meditatio. cum scilicet
quis precogitat. quod corpus suum dabit pro
hominibus in escam. Quid enim dicemus de gul-
losis hominibus impinguantes corpo-
ra sua cum cibariis delicatis: nisi quod sunt
coarctati preuidentes vermibus ut escam
de suis corporibus impinguatis habeant.
Unde **Bernardus**. Si diligenter consideres
corpus tuum. quid per os. quid per nares.
ceterosque meatus corporis exeat: vilius
sterquilinum nunquam vidisti. Unde ergo
superbis homo cuius conceptio culpa-
nata pena. labor vite mortis post hominem
vermis. post vermem fetoris horrore. Sic
in non hominem vertitur omnis homo.
Hoc aduertere deberet gulosi: et sic eru-
bescere corpus suum cum delicatis ciba-
riis impinguare. Unde **Augustinus** dicit
verbis domini sermone. v. Preciosus cibus
ad te intrat. quid fit cum itrauerit. Non
ne si specula haberemus in ventre de ci-
bus preciosis erubesceremus. **Q**
Secundum remedium est considerare mala
que homini ex crapula eueniunt. Nam
triplex mors sequitur ex crapula. Prima
est mors anime: quia gulosi et ebriosi o-

one ta nia

cidunt animas suas. Unde beatus Augustinus. Sicut expirat corpus cum animam foras emittit: sic expirat anima cum deum amittit. et hoc contingit quando homo secundum carnem crapulose vivit.

Unde apostolus. Si secundum carnem vixeritis: moriemini. Unde etiam Hieronimus. Nitens curis sordidam animam reddit. Secunda mors est mors corporis.

Unde Ecclesiasticus xxxvii. Propter crapulam multi obierunt: qui autem abstinentes est: adiiciunt vitam. Tertia est mors corporis et anime simul post iudicium. Exemplum de epulone: ut habetur Luce xvi. Qui quotidie epulabatur splendide. et post mortem suam sepultus est in inferno ubi torquetur famez siti: hoc patet ex eo quia iam ultra mille annos per gutta aque rogavit dicens. Pater abraam mitte lazarus ut intingat extremum digiti sui in aquam ut refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma. **R**

Tertium remedium est considerare penuriam et miseriam christi. Quia qui ieiunia christi prestat: de facili a gula abstinebit. Et nota quod christus tribus vias esuriit. Primo enim cum quadraginta diebus et noctibus ieiunavit. et tunc non habuit aliud ad comedendum nisi lapides quando temptator dixit ei. Si filius dei es Alia vice esuriit. et non habuit nisi folia. sicut legitur Matthei xxi. de ficulnea: que non habuit nisi folia. cui christus maledixit Tertia vice esuriit et sitiit scilicet in sua passione quando dixit Sitio. Tunc enim non habuit nisi acetum et fel ad comedendum et bibendum. Unde psalmus. Dederunt in escam meam fel. et in siti mea potaverunt me aceto.

Secundum Quartum remedium est considerare fercula. et potum damnatorum. Pro quo notandum quod gulosi habebunt triplicia fercula. Primum ferculum est fames. Unde psalmus. Famem patientur ut canes Unde esaias ix. Unusquisque carnem brachij sui vorabit. scilicet pro nimia fame et do-

lore. Secundum ferculum est eterna mors: Unde psalmus. Mors depascet eos. et hoc est valde miserabile. quia semper morientur et tamen nunquam finaliter mori possunt.

Unde Apocalypsis ix. Mors fugiet ab eis. quia si mors corporalis que est nisi separatio corporis et anime sic hominem torquet. quod nec stare nec sedere nec loqui potest. Quia tunc mors eterna faciet in damnatis Unde Job. xv. Consumat mors fortitudinem eius. Exemplum patet de debilitate presentis. que si sic debilitat fortissimos quanto magis illa mors amara reddet illa corpora debilia ad resistendum et ad se movendum Tertium ferculum sunt carnes de cocte et asse Unde Job. xxiiij. Transibunt ab aquis vivum. Cum enim in frigore sunt: tunc congelantur ex nimio frigore lingua eorum. et sic comedunt eam quasi carnes coctas. Cum autem in calore detinentur: tunc ex nimio calore assantur et cremantur lingua in ore ipsorum. et sic tunc eam comedunt quasi carnes assas Unde Apocalypsis xvi. Adducant linguas suas pro dolore. Quis autem erit potus damnatorum ostendit psalmus. dicens Ignis sulphuris spiritus etc. Quia sicut vinum penetrat membra et letificat cor hominis. sic potus infernalium hominem penetrat et eum ab intra et ab extra contristat

Quintum remedium est. quod reddituri sumus deo rationem de omnibus inutiliter et superflue expensis usque ad minutissimum quadratam Quia secundum veram iustitiam dei homo bibens haustum aque sine causa et necessitate: de hoc redditurus est rationem. Quod tunc dicitur sunt qui tor denarios: immo grossos et florenos gulose et ebriose expenderunt. qui quandoque a mane usque ad vesperam: immo quandoque noctem supadunt. et sic in taberna sedent. et se cum vino supflue replent. et sic se inebriant. de quibus omnibus districtam reddituri sunt rationem. Ergo quilibet christianus timens deum nunquam sine causa et necessitate et utilitate deberet bibere vinum haustum

De peccato

¶ Semp in comedēdo z bibēdo debet q̄ rere sustentationem nature. **Uñ Aug^o** de verbis dñi. Si quid māducas z bibis ad refectōem z recuperatōem membrōzū: tunc tu^o cib^o z por^o laudāt deū.

¶ Sextū remediū est p̄siderare eternā cenā nobis in celo p̄paratā: vbi habem^o fercula magna: fercula multa: fercula dulcia. z fercula p̄ciosa. **Primo** fercula magna qz corp^o z aīa ibi pascat. si cut hīc i p̄nti tantum guttur: imo z ps gutturis tm̄ abatur cum p̄nti cibo. **¶** Quia cum cibus ad ventrem venerit: amodo non sapit. **¶** Item si vnus tibi pro labore totum mundum daret: satis esset quem deus solo verbo creauit. quia dixit z facta sunt. **¶** Quid tunc cum tibi celum dabit cum gaudijs suis: vbi apponet diligentiam suāz vt magnum gaudium tibi faciat. **¶** Unde dixit discipul^o suis **¶** Gaudo parare vobis locum. **¶** Secundo habebimus ibi multa fercula: quia tot q̄t sunt sancti z angeli in celo: quoz numerus est nobis ignotus. **¶** Quia sicut nec stellas celi: nec guttas maris: sic nec numerum sanctorum aliquis nostz numerare poterit. **¶** Uñ apoc. 7. **¶** Uidi turbaz magnam quam nemo dinumerare poterat. **¶** Et de quolibet sancto quilibz nostrum magnuz gaudiū habebit. qz noscimus z diligimus nos alterutrum. sic q̄ nunq̄z mater in presenti sic dilexit filium suum vnigenitū. **¶** Et sic ex nimia charitate p̄m anselmum. **¶** Unusquisqz intantum gaudet de alterius gaudio inquantum de suo pprio. **¶** Et ergo quicquid yn^o non habet in seipso: hoc habet in alio. **¶** Unde Greg^o. **¶** Ex ill^o sancte z perfecte charitatis merito fiet vnusquisqz habiturus in alio: quod non habet in pprio merito: ergo quicquid alij habet hoc totum erit ex sincera charitate. sicut qcqd habet h̄ vnus membrū condidit euz alijs. sic erit in celo inter sanctos. **¶** Item tantum gaudium habebit quis de vno sancto: q̄ si mille annos dō seruisset: per

tantū spacii tēporis deo h̄ō plene de h̄o fatiffecisset. ergo si totus mūdus essz illi us hoīs: tūc potius veller illo carere q̄s gaudio illo p̄uari qd̄ de vno solo sancto potest habere. **¶** Tertio habebim^o ibi fercula dulcia: sic q̄ talis dulcedo ē hīc ignota. **¶** Uñ ps. **¶** Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti timētibus te. **¶** Idem. **¶** Parasti in dulcedine tua paup̄i deus. **¶** Apoc. xix. **¶** Beati q̄ ad cenā agni vocati sunt. **¶** Etia p̄z in sanctis q̄ tanta sustinuerūt. **¶** Uñ paulus vidit gaudia celi. z postea dixit **¶** Nō sunt p̄digne passiōes huius tēporis ad futuram glām que zc. **¶** Si oēs tribulatiōes z oēm paup̄ratem q̄s sustineret: in sup̄ z om̄i die millesies moreret: adhuc cōdignum nō fecisset. **¶** Unde Hiero. in eplā. **¶** Nullus labor durus: nullum tēpus longū videri debet quo gloria eternitatis acq̄ritur. **¶** Uñ Chrysost. de recuperatōe lapsi. **¶** Si q̄tidie oporteret nos tormenta p̄ferre: si ip̄am gehennam paruo tpe tolerare p̄ eo vt ip̄m xpm̄ videre possem^o in gloria z sanctorū ei^o numero sociari. nō erat dignū pati om̄e qd̄ triste est. modo vt tāti boni tanteqz glorie p̄ticipes haberemur. **¶** Quarto habebimus ibi fercula p̄ciosa. quia de^o merdabit se nobis in p̄m̄ium. **¶** Et si creatura a deo creata potest letificare hoīem (verbi gratia: sicut aurū avarum. z honor et potestas z vestes p̄ciose sup̄bum. abus p̄ciosus z vinum bonum gulosum: et sic de alijs) quid tūc creator potest. **¶** Tāta sunt em̄ gaudia celi q̄ si celum aperiretur z minimū gaudiū alicuius p̄i sancti videret: q̄uis remota a nob̄ sunt. tāmen totus mūdus hoc gaudiū sustinere nō posset. **¶** Si aut̄ possibile esset q̄ sufferre posset: tūc nullū cor essz a deo triste quin ex hoc letificaret. immo si interim in igne arderet vel in glacie staret. v̄ etiam ip̄am mortem corporis sustinerz. de his om̄ibz nihil interim sentiret. **¶** Quid tunc erit cū nos illic venerimus z cū deo

et cum omnibus sanctis gaudebimus. Item deū videre est ita delectabile. q̄ b̄tus Augustin⁹ dicit q̄ potius vellet eē in inferno z deū videre: q̄ in celo z ei⁹ visione carere. Unde angeli iam quasi p̄ septem milia annorum deum viderunt. et si ad icū oculi deberēt priuari visione dei: nimis grane esset eis. Quāuis em̄ angeli hīc mira operent̄ z nobis frequēter seruiāt. tamen semp̄ deū cōtemplantur. **Uñ** Math. xvij. Angeli cor̄ semp̄ vident faciem patris mei q̄ in celis est. Item de hac visione z de dulcedine ei⁹ dicit ps. Quoniā mille anni aī oculos tuos tanq̄ dies hesterna que preterit. **Ubi** dicit glo. q̄ nūq̄ aliqua dies tam gaudiose consumpta est in p̄senti q̄n mille anni breuior̄es estimantur in celo. Itē in hac visione implebitur desiderū hominis. **Unde** ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Quia in celo q̄libet satiabitur: siue sit magni meriti siue parui sic q̄ q̄libet contentat̄ intantū q̄ nō potest plus desiderare. **Exemplum** de vase magno quod potest cōtinere viginti vinas vini: cū habet eadēdem plenum est z non potest plus recipere. Similiter de vase paruo quod pōt cōtinere vnam solam mēsuram: cū habet illam tunc plenum est z contentat̄ ita bene in vna mēsurā sicut magnum vas in viginti vnis. Sic est de sanctis magnis. sicut de sancto Petro vel Paulo vel Dominico vel sancto Francisco. qui habent magna vasa. id est magna merita. Et de nob̄ qui sumus quasi parua vasa cum paucis meritis. **Uñ** Aug⁹. libro. xxij. de ciuitate dei. Ipe deus erit finis desideriorū nostrorum. qui sine fine videbit̄: sine fastidio amabit̄: sine fatigatōe laudabitur. **Idem** eodez libro Quod deus p̄parauit diligentib⁹ se fide nō capit. spe nō attingitur. charitate non cōphenditur. desideria z vota trāsgreditur. acquiri potest. estimari nō potest. **Exemplum** de gaudijs celi. Legitur q̄ in ecclesia beati

Petri colonte cū esset quedam obsessa: cōtigit ad illam aliā obsessā supuenti re. **Doz** vna p̄tra aliā cepit insurgere. et clamorib⁹ z cōtumelijs se afficere. **Dei** mon demoni dicebat Miser quid p̄sentendo lucifero sic de celo ruimus. **Alter** respōdit. quare fecisti. **Cūq̄** illa adhuc quasi penitentijs verba p̄ferrent: alter lubitūxit. **Tace.** ista p̄ma nimis est sera. **Et** idem demon interrogatus a circumstantib⁹. qd̄ facere vellet vt sic ad celū redire posset. **Respōdit** ei. Si esset colūna ferrea z rasorijs z clauis acutissimis armata a terra vsq̄ ad celū erecta vsq̄ ad diē iudicij: si carnem haberē in qua sic pati possem: me p̄ illam trahere vellem nūc ascendendo: nūc descendendo dum modo puenire possem ad gloriā dei. de qua p̄pter supbiam meam cecidi.

De luxuria.

Luxuria detestanda est. quia est peccatum nociuū valde tā in corpe q̄ in aīa. **Unde** apostolus. i. ad Corin. vi. Quē fornicatur in corpus suū peccat. qz luxuria primo maculat ip̄m corpus. **Omnia** em̄ peccata maculant animam. sed illud corpus z animā. **Unde** etiam Innocentius de vilitate cōditōis humane. Luxuria nō solum maculat animam. sed sedat p̄sonam. **Uñ** luxuriosus iam habz quodāmodo gehennā in seip̄o. scz fetorem luxurie. z ignē concupiscētie. **Idem** luxuriosus comparatur porco. qz plus delectatur in luto luxurie q̄ in florib⁹ castitatis. **Q̄** lib̄ter deberemus corp⁹ nostrū in puritate seruare. quia quanto purius nunc seruatur: tanto gloriofius in futura resurrectōe erit. **Et** quāto impurius: tanto plus tūc ferebit̄ si sic decedit. **Est** enim luxuria peccatum fetens. non solum coram hominibus. sed etiaz coram angelis. **Quia** angeli sunt puri qui nos custodiūt. igitur nō modicum